

Vokālista profesijas standarts

1. Vispārīgie jautājumi

1. Profesijas nosaukums – vokālists.
2. Profesijas kods – 2652 26.

2. Nodarbinātības apraksts

1. Profesionālās kvalifikācijas līmenis – piektais profesionālās kvalifikācijas līmenis.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu kopsavilkums:

– vokālists ir speciālists, kurš piedalās vokālās mākslas attīstības procesos; pārvalda dažādu laikmetu vokālās mūzikas stilus, dziedāšanas tehnikas; patstāvīgi, diriģenta vai režisora vadībā, vai kopā ar citiem mūziķiem iestudē un publiski atskaņo dažādas sarežģītības pakāpes vokālos, vokāli instrumentālos un vokāli simfoniskos darbus; novērtē dziedājuma tehnisko un māksliniecisko līmeni, skaņdarba interpretāciju; izvērtē sasniegumus un izdara korekcijas; atlasa vokālā žanra spilgtāko māksliniecisko repertuāru un sastāda koncertprogrammas.

Vokālists strādā kultūras un izglītības jomas uzņēmumos vai kā pašnodarbināta persona, vai individuālais komersants.

3. Profesionālās darbības veikšanai nepieciešamās profesionālās kompetences

1. Spēja publiski dziedāt solo, ansablī, korī, ar kori klavieru, cita instrumenta vai orķestra pavadījumā.

2. Spēja pielietot zināšanas vokālās mākslas jomā, kas pamatojas uz nozares tradīcijām, gan jaunākajām nozares atziņām.

3. Spēja izskaidrot balss aparāta uzbūvi, skaņveides darbības mehāniku, vokālās tehnikas attīstības principus.

4. Spēja pielietot vokālās pedagoģijas atziņas balss tehnisko un māksliniecisko prasmju pilnveides procesos.

5. Spēja analizēt un izvērtēt dažādu laikmetu un stilu vokālos skaņdarbus.

6. Spēja attīstīt savu un citu dziedātāju vokālo tehniku.

7. Spēja mākslinieciska tēla radīšanai piemērot atbilstošu kustību, grima, tērpa un vokālo tehniku.

8. Spēja sasniegt mākslinieciskā izpildījuma rezultātu.

9. Spēja patstāvīgi, kā arī diriģenta vai režisora vadībā iestudēt dažādas sarežģītības pakāpes vokālos, vokāli instrumentālos un vokāli simfoniskos darbus.

10. Spēja atlasīt vokālā žanra māksliniecisko repertuāru un sastādīt uzstāšanās vietai atbilstošāko koncertprogrammu.

11. Spēja organizēt un plānot savu un citu mūziķu darbu.

12. Spēja uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli, komandā vai vadot citu cilvēku darbu.

13. Spēja pieņemt lēmumus un rast risinājumus mainīgos vai neskaidros apstākļos.

14. Spēja demonstrēt zinātnisku pieeju vokālo problēmu risināšanā.

15. Spēja sazināties valsts valodā un vismaz divās svešvalodās saziņas līmenī.

16. Spēja nodrošināt darba aizsardzības, ugunsdrošības un vides aizsardzības normatīvo aktu prasības.

17. Spēja nodrošināt darba tiesisko attiecību normu ievērošanu.

4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās prasmes

1. Analizēt, salīdzināt un izvērtēt dažādu laikmetu un stilu vokālos skaņdarbus, noteikt to piemērotību konkrētās balss specifikai.

2. Noteikt dziedātāja balss tipu.
3. Kopt un attīstīt savu un citu dziedātāju balss aparātu (elpošana, reģistri, rezonatori, diapazons, artikulācija, skaņveide).
4. Apgūt vokālo repertuāru patstāvīgi, diriģenta, režisora vai horeogrāfa vadībā.
5. Mākslinieciska tēla radīšanai piemērot atbilstošu aktiermeistarības, skatuves kustību un grima tehniku.
6. Dziedāt solo, ansablī, korī, ar kori klavieru, cita instrumenta vai orķestra pavadījumā, mākslinieciska tēla radīšanai piemērojot atbilstošu kustību un vokālo tehniku.
7. Dziedāt pēc notīm vokālos skaņdarbus, transponēt tos.
8. Atlasīt vokālā žanra māksliniecisko repertuāru un sastādīt uzstāšanās vietai atbilstošāko koncertprogrammu.
9. Novērtēt dziedājuma tehnisko un māksliniecisko līmeni un izdarīt korekcijas.
10. Pārvaldīt klavierspēli pamatprasmju līmenī.
11. Ievērot darba aizsardzības, ugunsdrošības un higiēnas prasības.
12. Ievērot vides aizsardzības noteikumus.
13. Veikt darbu individuāli un grupā.
14. Plānot un vadīt komandas darbu.
15. Veidot pozitīvu saskarsmi, ievērot ētikas un uzvedības normas.
16. Izmantot informācijas meklēšanas un atlasē līdzekļus, lietot modernās informācijas tehnoloģijas.
17. Sistemātiski pilnveidot vokālista profesionālo kvalifikāciju.
18. Pārvaldīt valsts valodu.

19. Pārvaldīt vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī.
20. Lietot vokālo terminoloģiju valsts valodā, itāļu un vācu valodā.
21. Ievērot darba tiesisko attiecību noteikumus.

5. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas

1. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas priekšstata līmenī:
  - 1.1. literatūras vēsture;
  - 1.2. mākslas vēsture;
  - 1.3. filozofija;
  - 1.4. reliģiju vēsture;
  - 1.5. ētika.

2. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas izpratnes līmenī:
  - 2.1. mūzikas vēsture;
  - 2.2. sociālā un saskarsmes psiholoģija;
  - 2.3. pedagogija;
  - 2.4. komercdarbības pamati;
  - 2.6. autortiesības un blakus tiesības;
  - 2.7. profesionālie termini valsts valodā, itāļu un vācu valodā.

3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu veikšanai nepieciešamās zināšanas lietošanas līmenī:
  - 3.1. vokālās mākslas vēsture;
  - 3.2. mūzikas teorija un analīze;
  - 3.3. angļu, vācu, franču valodas fonētika;
  - 3.4. akadēmiskā dziedāšana;
  - 3.5. kamerdziedāšana;
  - 3.6. operdziedāšana;
  - 3.7. ansambļa dziedāšana;
  - 3.8. skatuves runa;
  - 3.9. aktiermeistarība;
  - 3.10. skatuves kustība un deja;
  - 3.11. grims;
  - 3.12. vokālā darba metodika;
  - 3.13. klavierspēle;
  - 3.14. valsts valoda;
  - 3.15. divas svešvalodas saziņas līmenī;

- 3.16. darba aizsardzība;
- 3.17. vides aizsardzība;
- 3.18. darba tiesiskās attiecības;
- 3.19. informācijas tehnoloģijas;
- 3.20. vokālās mākslas attīstības stratēģija un plānošanas metodes.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākums	Uzdevumi
1. Sastādīt koncertprogrammu.	1.1.organizēt un plānot savu un citu mūziķu darbu; 1.2.atlasīt vokālā žanra māksliniecisko repertuāru un sastādīt uzstāšanās vietai atbilstošāko koncertprogrammu; 1.3.analizēt un izvērtēt dažādu laikmetu un stilu vokālos skaņdarbus; 1.4.novērtēt skaņdarba tehniskā un māksliniecisķā līmeņa atbilstību konkrētās balss specifikai. 1.5.noteikt skaņdarba atskaņošanai nepieciešamo izpildītāju sastāvu, noteikt dziedātāju balss tipus; 1.5.noteikt koncertprogrammas hronometrāžu.
2. Iestudēt vokālos skaņdarbus.	2.1.uzņemties atbildību un iniciatīvu, veicot darbu individuāli, komandā vai vadot citu cilvēku darbu; 2.2.pārvaldīt valsts valodu; 2.3.lietot vokālo terminoloģiju valsts valodā un vismaz trijās svešvalodās; 2.4.pārvaldīt vismaz divas svešvalodas saziņas līmenī; 2.5.patstāvīgi, kā arī diriģenta, režisora vai horeogrāfa vadībā iestudēt dažādas sarežģītības pakāpes vokālos, vokāli instrumentālos un vokāli simfoniskos darbus; 2.6.veidot pozitīvu saskarsmi, ievērot ētikas un uzvedības normas; 2.7.pielietot vokālās pedagoģijas atziņas balss tehnisko un māksliniecisķo prasmju pilnveides procesos; 2.8.attīstīt savu un citu dziedātāju vokālo tehniku, balss aparātu (elpošana, reģistri,

	<p>rezonatori, diapazons, artikulācija, skaņveide);</p> <p>2.9.dziedāt solo, ansablī, korī, ar kori klavieru, cita instrumenta vai orķestra pavadījumā;</p> <p>2.10.dziedāt vokālos skaņdarbus pēc notīm, no galvas, transponēt tos;</p> <p>2.11.mākslinieciska tēla radīšanai piemērot atbilstošu aktiermeistarības, skatuves kustību, grima un vokālo tehniku;</p> <p>2.12.novērtēt atskaņojuma tehnisko un māksliniecisko kvalitāti, izdarīt korekcijas.</p>
3. Publiski uzstāties koncertos vai citos mākslinieciskajos projektos.	<p>3.1.publiski dziedāt dažādas sarežģītības pakāpes vokālos skaņdarbus solo, ansablī, korī, ar kori klavieru, cita instrumenta vai orķestra pavadījumā;</p> <p>3.2.sasniegt mākslinieciskā izpildījuma rezultātu;</p> <p>3.3.novērtēt atskaņojuma tehnisko un māksliniecisko līmeni, skaņdarba interpretāciju;</p> <p>3.4.uzņemties atbildību par atskaņojuma kultūru.</p>
4. Pilnveidot vokālista profesionālo meistarību un kvalifikāciju.	<p>4.1.sekot vokālās mākslas attīstības procesam;</p> <p>4.2.piedalīties meistarības pilnveides izglītojošajos pasākumos;</p> <p>4.3.piedalīties pieredzes apmaiņā;</p> <p>4.4.izzināt citu valstu pieredzi;</p> <p>4.5.piedalīties profesionālo nevalstisko organizāciju darbā;</p> <p>4.6.pašizglītoties;</p> <p>4.7.attīstīt vokālās prasmes un iemaņas;</p> <p>4.8.izkopt inovatīvās darbības pieredzi.</p>

Vokālista profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

Anita Garanča – Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Vokālās katedras profesore, Latvijas Nacionālās operas vokālā konsultante;

Lilija Greidāne – Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Vokālās katedras vadītāja, asoc.profesore, Latvijas dziedāšanas skolotāju asociācijas valdes locekle;

Antra Jankava – Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Vokālās katedras docētāja, Eiropas dziedāšanas skolotāju asociācijas

valdes locekle, biedrības Latvijas dziedāšanas skolotāju asociācijas priekšsēdētāja;
Andžella Goba – Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Vokālās katedras lektore, Latvijas Nacionālās operas soliste, Latvijas dziedāšanas skolotāju asociācijas valdes locekle.

Vokālista profesijas standarta eksperti:

S.Zvidriņa – Kultūras ministrija, valsts sekretāre;
S.Laizāne – Latvijas Nacionālās opera, izpilddirektore;
M.Ošlejs – Valsts Akadēmiskais koris „Latvija”, valdes loceklis.